

RAPORT

privind activitatea managerială de la Direcția Națională Anticorupție

Avem o justiție – unii spun că este bună, alții spun că este rea.

Justiția trebuie să fie egală pentru toți, trebuie să fie în slujba cetățeanului, trebuie să fie bună, nu și rea !

În urmă cu șase luni, se împlineau șase luni de la preluarea demnității de ministru al justiției, ne aflam împreună, aici, în sala de consiliu de la MJ, când prezentam direcțiile de modificare pentru legile justiției.

Legile de modificare a legilor justiției, au fost adoptate, câteva soluții au fost declarate ca fiind neconstituționale, vor fi modificate în sensul respectivelor decizii, iar în final vor fi promulgate și publicate în Monitorul Oficial, urmând să-și producă efectele juridice.

După alte șase luni, se împlinește un an de la preluarea demnității de ministru al justiției, tot împreună ne aflam în același loc și vă voi prezenta **Raportul privind activitatea managerială de la Direcția Națională Anticorupție (DNA)**.

I. Precizări introductive

Demnitatea de procuror este absolut respectabilă dacă este exercitată în limitele competențelor constituționale, dacă este exercitată cu bună-credință, dacă este exercitată pentru a servi binelui public, valoare care reprezintă una dintre exigențele statului de drept.

Personal, am început activitatea profesională exercitând această demnitate de procuror. Eram șef de promoție, mi s-a propus să rămân asistent universitar la Facultatea de Drept din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, prima Facultate de Drept înființată în România, puteam să optez pentru a fi judecător, notar sau avocat, însă am optat pentru demnitatea de procuror.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Am fost și sunt foarte mulțumit de respectiva opțiune, pentru că atunci mi-am definitivat coordonatele profesionale, chiar dacă ulterior m-am întors la aceeași facultate, am urcat toate treptele carierei universitare, am exercitat prerogativele funcțiilor de cancelar, timp de trei ani, prodecan, timp de 8 ani, decan, timp de 12 ani, iar din februarie 2016, sunt rector al UAIC din Iași !

Prezentul raport nu reprezintă o evaluare a activității DNA. Raportul de sinteză privind activitatea Ministerului Public, a DIICOT și DNA va fi prezentat Parlamentului, în conformitate cu prevederile Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară. Până la sfârșitul lunii februarie trebuie să primesc rapoartele respectivelor instituții, să realizez o sinteză a acestora, sinteză pe care o voi prezenta în Parlament.

Raportul de față reprezintă luarea de poziție a ministrului justiției, determinată de rolul său constituțional, consfințit prin art.132 din Legea fundamentală care, referind-se la *statutul procurorilor*, stabilește în alin.(1) faptul că ***”Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției”***. Elaborarea acestuia a fost realizată pe fondul dezbaterilor care au căpătat o amploare deosebită în spațiul public, în ultimul an de zile, respectiv februarie 2017- februarie 2018, dezbateri care au divizat profund opinia publică, au ridicat la cote nemaîntâlnite în istoria recentă a României atacurile la persoană și punerea în discuție a unor valori constituționale, europene și universale precum prezumția de nevinovăție, dreptul la apărare, libertatea persoanei, au polarizat atenția forurilor europene și internaționale asupra României, au declanșat mecanisme de evaluare ce nu au mai fost utilizate față de țara noastră, amenințând realizarea obiectivelor asumate, de ridicare a altor mecanisme de evaluare, punând în pericol statul de drept.

Luarea de poziție privește activitatea managerială desfășurată de către procurorul șef al DNA, iar temeiul analizei pe care se fundamentează, distinct de cel referitor la raportarea către Parlament, este dat de prevederile art.54 alin.(4) coroborat cu art. 51 alin.(2) lit. b) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, care stabilesc competența ministrului justiției de a cere revocarea procurorului șef al DNA ”b) în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale privind organizarea eficientă, comportamentul și comunicarea, asumarea responsabilităților și aptitudinile manageriale”.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Potrivit art.51 alin.(3) din Legea nr.303/2004, ”*La verificarea organizării eficiente a activității vor fi avute în vedere, în principal, următoarele criterii: folosirea adecvată a resurselor umane și materiale, evaluarea necesităților, gestionarea situațiilor de criză, raportul resurse investite - rezultate obținute, gestionarea informațiilor, organizarea pregătirii și perfecționării profesionale și repartizarea sarcinilor în cadrul instanțelor sau parchetelor.*”

Față de cadrul legal invocat, am realizat o analiză privind:

- **organizarea eficientă;**
- **comportamentul;**
- **comunicarea;**
- **asumarea responsabilităților;**
- **aptitudinile manageriale, referitoare la**

dna Laura Codruta Kovesi, procurorul șef al DNA.

Perioada de referință este februarie 2017 - februarie 2018, iar etapele instituționale premergătoare acestei evaluări sunt:

- **raportul de evaluare a eficienței manageriale și a modului de îndeplinire a obligațiilor procurorului general al DNA** urmare pronunțării de către Curtea Constituțională a României a **Deciziei nr.68 din 27 februarie 2017**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.181 din 14 martie 2017, prin care s-a constatat că a existat și există un conflict juridic de natură constituțională între Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție și Guvernul României, generat de acțiunea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție de a-și aroga atribuția de a verifica legalitatea și oportunitatea unui act normativ, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr.13/2017, cu încălcarea competențelor constituționale ale Guvernului și Parlamentului, prevăzute de art.115 alin.(4) și (5) din Constituție, respectiv ale Curții Constituționale, prevăzute de art.146 lit.d) din Constituție. Am conchis atunci că rezultatele negative pe linia acestei raportări pot repune în discuție în viitor, în raport de faptele constatate, oportunitatea revocării conducătorilor instituțiilor vizate ori a altor măsuri instituționale, în conformitate cu Constituția și legea;

- **controlul** solicitat în data de 19 iunie 2017 Inspecției Judiciare, control stabilit prin Ordinul nr.71 din 3 iulie 2017 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare, **Raportul**

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Direcției de inspecție judiciară pentru procurori (anexa1)¹, și măsurile stabilite prin acest Raport, cu orizont de verificare în prima parte a anului 2018. Am reținut concluziile Raportului, toate circumstanțele întocmirii și adoptării sale, și am declarat că voi lua o decizie referitor la conducerea DNA pe baza analizei, evaluării tuturor circumstanțelor, precizând însă că hotărârea nu va fi luată exclusiv pe baza raportului Inspecției Judiciare.

Partea de concluzii a prezentului Raport se bazează, așadar, pe acumulările de la începutul perioadei de referință și până în prezent, pe analiza actelor, faptelor, acțiunilor concrete, inclusiv a declarațiilor publice ale procurorului șef DNA, reflectate în documente ale autorităților publice, la finalul unei perioade vizate prin Raportul Direcției de inspecție judiciară pentru procurori menționat.

II. Analiză

1) Situație fără precedent în cadrul raporturilor dintre autoritățile publice din România: într-un singur an trei conflicte juridice de natură constituțională în care Direcția Națională Anticorupție, prin conducerea acesteia, a fost chemată în fața instanței constituționale la sesizarea altor autorități publice care au invocat încălcări ale competenței lor de către DNA și comportamentul lipsit de loialitate constituțională al procurorului șef DNA; trei conflicte juridice de natură constituțională în care Curtea Constituțională a circumstanțiat ferm competența Direcției Naționale Anticorupție iar, în două dintre ele, a sancționat comportamentul procurorului șef DNA, contrar loialității constituționale.

Am arătat în primul Raport de analiză a activității procurorului șef DNA că, în sine, constatarea unui singur conflict juridic de natură constituțională nu are aptitudinea de a determina revocarea conducătorului instituției care a produs conflictul. Conduitele contrare Constituției, izolate, pot fi corectate, acesta fiind, de altfel, și rațiunea consacării instituționale a unui instrument adecvat și stabilirea, în mod corespunzător, a competenței Curții Constituționale de soluționare a acestui tip de conflicte.

¹ Nr. 5115/IJ/982/DIP/2017, http://old.csm1909.ro/csm/linkuri/03_11_2017_89853_ro.docm

Concluziile sunt în mod evident diferite atunci când încălcarea Constituției, depășirea limitelor de competență prevăzute de Constituție și de lege, devin sistematice.

În mai puțin de jumătate de an de la publicarea Deciziei nr.68/2017 a Curții constituționale, DNA, prin conducerea acesteia, a fost chemată în fața Curții Constituționale pentru încă două conflicte juridice de natură constituțională. Așadar **3 sesizări privind conflicte juridice de natură constituțională într-un singur an, dintre care în două Curtea a constatat existența încălcării Constituției de către DNA.** În cea de-a treia situație, deși Curtea nu a constatat un conflict juridic de natură constituțională, a făcut necesare precizări pentru a orienta conduita DNA, mai ales față de un comunicat de presă dat de aceasta cu privire la acțiunile întreprinse.

Este un bilanț semnificativ și la scara activității Curții, dacă examinăm cea mai recentă statistică a Curții Constituționale (31 ianuarie 2018), care relevă faptul că numărul deciziilor prin care se constată conflicte juridice de natură constituțională între autoritățile publice este de 13 - reprezentând 41,94 % din totalul de 31 decizii pronunțate.

Așadar, în 14 ani de când s-a introdus competența Curții Constituționale de soluționare a conflictelor juridice de natură constituțională au fost constatate 13 astfel de conflicte. Dintre acestea, 2 au fost constatate în anul 2017 și au fost create de Ministerul Public — Direcția Națională Anticorupție, prin încălcarea limitelor de competență în raport cu Parlamentul, Guvernul și Curtea Constituțională și, respectiv, prin conduită contrară principiului constituțional al colaborării loiale.

În raport de dispozițiile legale care constituie temei al revocării, un comportament constând în încălcarea sistematică a Constituției se încadrează, fără îndoială, între motivele care susțin revocarea procurorului șef DNA în funcție.

2) Decizia nr.68/2017 a Curții Constituționale (anexa 2) - Direcția Națională Anticorupție a acționat *ultra vires*, și-a arogat o competență pe care nu o posedă

Prin Decizia nr.68 din 27 februarie 2017², ce a format obiectul analizei Raportului precedent, Curtea a reținut că, în cauză, ”Ministerul Public, ca parte a autorității judecătorești, s-a considerat competent să verifice oportunitatea, respectarea procedurii legislative și, implicit, legalitatea adoptării ordonanței de urgență a

² Publicată în Monitorul Oficial al României nr.181 din 14 martie 2017

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Guvernului. O astfel de conduită echivalează cu o încălcare gravă a principiului separației puterilor în stat, garantat de art.1 alin.(4) din Constituție, deoarece Ministerul Public nu doar că își depășește atribuțiile prevăzute de Constituție și de lege, dar își arogă atribuții ce aparțin puterii legislative sau Curții Constituționale. În activitatea sa de interpretare și aplicare a legii, procurorul trebuie să realizeze un echilibru între spiritul și litera legii, între exigențele de redactare și scopul urmărit de legiuitor, fără a avea competența de a se substitui autorităților competente în acest domeniu. Obligația care incumbă procurorilor derivă direct din normele constituționale ale art.131 din Constituție, potrivit cărora, în activitatea judiciară, ei reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. [...]Prin verificarea circumstanțelor în care a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr.13/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal și a Legii nr.135/2010 privind Codul de procedură penală, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție și-a arogat competența de a efectua o anchetă penală într-un domeniu care excedează cadrului legal, ce poate conduce la un blocaj instituțional din perspectiva dispozițiilor constituționale ce consacră separația și echilibrul puterilor în stat. Astfel, în condițiile în care începerea urmăririi penale presupune activități de cercetare și anchetă penală cu privire la modul în care Guvernul și-a îndeplinit atribuțiile de legiuitor delegat, acțiunea Ministerului Public încetează să mai fie una legitimă, devenind abuzivă, întrucât depășește competența stabilită de cadrul legal în vigoare. Mai mult, acțiunea Ministerului Public creează o presiune asupra membrilor Guvernului care afectează buna funcționare a acestei autorități sub aspectul actului legiferării, având drept consecință descurajarea /intimidarea legiuitorului delegat de a-și exercita atribuțiile constituționale. Declanșarea unei ample anchete penale care s-a concretizat prin descinderi la Ministerul Justiției, ridicarea de acte, audierea unui număr mare de funcționari publici, secretari de stat și miniștri a determinat o stare de tensiune, de presiune psihică, chiar pe durata derulării unor proceduri de legiferare, creându-se premisele unui blocaj în activitatea de legiferare. Astfel, sub imperiul unei temeri declanșate de activitatea de cercetare penală și de formularea unor viitoare acuzații care pot determina incidența răspunderii penale, Guvernul este blocat în activitatea sa de legiuitor. Împrejurarea creată goleşte de conținut garanția constituțională referitoare la imunitatea inerentă actului decizional de legiferare, de care beneficiază membrii Guvernului, garanție care are ca scop tocmai

MINISTERUL JUSTIȚIEI

protejarea mandatului față de eventuale presiuni sau abuzuri ce s-ar comite împotriva persoanei care ocupă funcția de ministru, imunitatea asigurându-i acesteia independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor ce îi revin potrivit Constituției și legilor. Prin conduita sa, Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție a acționat ultra vires, și-a arogat o competență pe care nu o posedă — controlul modului de adoptare a unui act normativ, sub aspectul legalității și oportunității sale, ceea ce a afectat buna funcționare a unei autorități(...).” (par.120-121) Prin urmare, Curtea a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Direcția Națională Anticorupție, pe de o parte, și Guvernul României, pe de altă parte, reținând totodată și conduita conformă Constituției, respectiv ca în ”exercitarea competențelor stabilite de lege în conformitate cu prevederile constituționale referitoare la separația puterilor în stat și, deci, abținerea de la orice acțiune care ar avea ca efect subrogarea în atribuțiile altei autorități publice. Prin urmare, Ministerul Public nu are competența de a desfășura activități de cercetare penală cu privire la legalitatea și oportunitatea unui act normativ adoptat de legiuitor.”

În raport de dispozițiile legale care constituie temei al revocării, **exercitarea conducerii unei instituții cu încălcarea limitelor de competență ale acesteia** se încadrează între motivele care justifică revocarea conducătorului instituției. Aceasta cu atât mai mult cu cât, potrivit declarațiilor procurorului șef DNA, personal a supravegheat ancheta desfășurată de către procurori, cu referire la OUG 13/2017: ”Eu mi-am asumat acest dosar împreună cu domnul Dumitriu și cu domnul Uncheșelu. N-am făcut un milimetru la stânga sau la dreapta fără ca eu să spun da”³. Așadar, personal, a supravegheat/s-a implicat în realizarea anchetelor, după cum tot personal s-a implicat într-o anchetă realizată contrar limitelor de competență constituțională.

3) Decizia nr.611/2017 a Curții Constituționale (anexa 3)- prin conduita sa, procurorul șef al DNA nu numai că înlătură a priori orice colaborare loială cu autoritatea care exercită suveranitatea poporului — Parlamentul României, ci refuză să participe la clarificarea unor aspecte legate de un eveniment de interes

³ Declarație consemnată în raportul Inspecției Judiciare nr. 4759/IJ/912/DIP/2017

public; prin refuzul procurorului șef DNA este încălcată autoritatea Parlamentului României, organ reprezentativ al poporului, și este împiedicată desfășurarea activității acestuia, sub aspectul îndeplinirii atribuțiilor de control prin intermediul comisiilor parlamentare

Prin Decizia nr.611 din 3 octombrie 2017⁴ referitoare la cererile de soluționare a conflictelor juridice de natură constituțională dintre Parlamentul României, pe de o parte, și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, cereri formulate de președinții Senatului și Camerei Deputaților, publicată în Monitorul Oficial nr.877 din 07.11.2017, Curtea a constatat că există un conflict juridic de natură constituțională între Parlamentul României, pe de o parte, și Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, generat de refuzul procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție de a se prezenta în fața Comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial. Curtea a reținut, în ceea ce o privește pe doamna Laura Codruța Kövesi, că aceasta, în calitate de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție, a refuzat să dea curs celor trei invitații și să se prezinte în fața comisiei speciale de anchetă, iar la solicitarea comisiei de a răspunde, în scris, la întrebările adresate, doamna Laura Codruța Kövesi a răspuns că nu a dat curs invitației de a lua parte la lucrările comisiei, deoarece nu a avut și nu are cunoștință despre aspecte de natură să servească la aflarea adevărului în cauza care formează obiectul activității comisiei, datorită atribuțiilor conferite de lege, nu a avut și nu are prerogative sau cunoștință de niciunul dintre aspectele care fac obiectul anchetei parlamentare, „nici în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu și nici în timpul său liber nu a luat cunoștință de situații ori împrejurări potrivit cărora în alegerile prezidențiale din decembrie 2009 s-ar implica unele autorități publice și/sau persoane, altele decât cele prevăzute de lege, respectiv în derularea procesului electoral cu consecința vicierii rezultatului acestor alegeri”. Curtea a conchis că ”răspunsul astfel formulat nu conține elementele care să concure la stabilirea situației de fapt pe care comisia specială de anchetă o are în investigație, în sensul că doamna Laura Codruța Kövesi nici nu a negat, nici nu a

⁴ Publicată în Monitorul Oficial al României nr.877 din 07 noiembrie 2017

MINISTERUL JUSTIȚIEI

confirmat o stare de fapt concretă, limitându-se la a susține că nu deține informații necesare cauzei. Curtea constată că, de fapt, doamna Laura Codruța Kövesi nu a răspuns la cele două întrebări formulate de comisia specială de anchetă. Mai mult, această situație coroborată cu imposibilitatea comisiei de a stabili adevărul, deși a întreprins mai multe demersuri în vederea audierii și altor persoane care ar fi putut avea cunoștință despre evenimentele cercetate, dar care au refuzat cooperarea motivat de faptul că au fost citate în calitate de martori într-un dosar de urmărire penală aflat pe rolul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, împrejurare care nu constituie un impediment legal pentru continuarea anchetei parlamentare, sunt de natură a crea un blocaj în activitatea comisiei speciale de anchetă (aspect menționat și în raportul parțial întocmit în cauză), blocaj care a determinat Parlamentul României să adopte o hotărâre prin care prelungeste termenul de activitate al comisiei cu 60 de zile, în vederea continuării demersurilor legale pentru realizarea obiectivelor în scopul cărora a fost declanșat controlul parlamentar.” Curtea a mai reținut și că ”în condițiile în care persoana invitată să participe la ședințele comisiei de anchetă este o persoană care reprezintă, în virtutea funcției sale de conducere, o autoritate publică care nu se află sub control parlamentar — Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în aplicarea principiului colaborării loiale între instituțiile/autoritățile statului, aceasta are obligația să ia parte la lucrările comisiei în toate cazurile și indiferent de obiectul anchetei parlamentare (a se vedea în acest sens Decizia nr. 411 din 14 iunie 2017, paragraful 55). Împrejurarea că, în speță, comisia specială de anchetă a formulat solicitarea unui răspuns, în scris, la anumite întrebări, nu derobează persoana care ocupă o funcție de conducere într-o autoritate a statului român de a se prezenta în fața unei comisii parlamentare. Aceasta cu atât mai mult cu cât răspunsul transmis evită să furnizeze orice informație pe care comisia parlamentară o poate valorifica în stabilirea realității factuale pe care o investighează” Curtea a reținut, în continuare, că ”prin conduita sa, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție nu numai că înlătură a priori orice colaborare loială cu autoritatea care exercită suveranitatea poporului — Parlamentul României, ci refuză să participe la clarificarea unor aspecte legate de un eveniment de interes public (participarea în seara zilei de 6 decembrie 2009, dată la care s-a desfășurat scrutinul național pentru alegerea Președintelui României, alături de alte persoane care dețineau funcții publice — directorul Serviciului Român de Informații, directorul adjunct al Serviciului Român de Informații și senatori, în locuința domnului senator Gabriel Oprea) care, dacă s-ar

dovedi real, ar avea un impact major negativ în plan social, politic și juridic, prezervând, astfel, o stare de incertitudine cu privire la veridicitatea evenimentelor cercetate. Or, prin activitatea și atitudinea sa, persoana care ocupă o funcție de conducere într-o autoritate publică a statului trebuie să asigure prestigiul funcției exercitate, care impune o conduită legală, socială și morală în acord cu rangul demnității publice, cu gradul de reprezentare și cu încrederea oferită de cetățeni în autoritatea statului. Exercițarea funcțiilor publice de conducere, ca de altfel a oricărei funcții publice în stat, nu poate fi rezumată doar la îndeplinirea drepturilor, obligațiilor și îndatoririlor pe care le impune mandatul deținut, ci presupune a priori loialitate față de toate valorile și principiile consacrate prin Constituție și respect față de celelalte autorități publice cu care intră în raporturi de colaborare. Din acest context rezultă obligația principală a oricărui reprezentant al autorităților publice de a se prezenta și de a oferi documentele/înscrisurile sau informațiile utile și concludente în fața comisiilor parlamentare de anchetă în scopul clarificării unor împrejurări de fapt care să conducă la aflarea adevărului într-o chestiune de interes public.”

În concluzie, Curtea a constatat că, prin refuzul procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție de a se prezenta în fața comisiei speciale de anchetă a Senatului și Camerei Deputaților pentru verificarea aspectelor ce țin de organizarea alegerilor din 2009 și de rezultatul scrutinului prezidențial și de a furniza informațiile solicitate sau de a pune la dispoziție celelalte documente sau mijloace de probă deținute, utile activității comisiei, este încălcată autoritatea Parlamentului României, organ reprezentativ al poporului, și este împiedicată desfășurarea activității sale, sub aspectul îndeplinirii atribuțiilor de control prin intermediul comisiilor parlamentare.

În raport de dispozițiile legale ce constituie temei al revocării din funcție, considerăm că o conduită prin care se înlătură *a priori* orice colaborare loială cu autoritățile publice reprezentative ale statului român și se refuză clarificarea unor aspecte de interes public constituie tot atâtea motive pentru ca procurorul șef DNA să nu mai fie menținut în funcție.

4) Decizia nr.757/2017 a Curții Constituționale (anexa 4) – parchetul/DNA nu au competența de a începe urmărirea penală în privința oportunității emiterii actelor administrative individuale

Prin Decizia nr.757 din 23 noiembrie 2017⁵ asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Guvernul României, pe de o parte, și Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, pe de altă parte, legată de anchetarea împrejurărilor emiterii a două hotărâri de Guvern, deși Curtea nu a constatat un conflict juridic de natură constituțională, a ținut totuși să precizeze, în considerentele deciziei, deopotrivă obligatorii, că, **”în privința oportunității emiterii actului administrativ individual, unitatea de parchet nu are competența de a începe urmărirea penală, însă are competența de a cerceta faptele de natură penală săvârșite în legătură cu emiterea acestuia”**. Astfel, Curtea a constatat că **”nu există nici un mecanism de control al oportunității emiterii actului administrativ. Prin urmare, dacă legea permite realizarea unei anumite operațiuni administrative în sensul în care o lasă în marja de apreciere a organului administrativ, nu poate fi pusă în discuție cenzurarea oportunității aprecierii acestuia din urmă.”** Având în vedere cele de mai sus, Curtea a reținut că **”revine instanței judecătorești competența de a verifica dacă acuzația în materie penală vizează acte/fapte care țin de oportunitatea ori împrejurările și circumstanțele emiterii actului administrativ individual.”**

În raport de dispozițiile legale care constituie temei al revocării, **exercitarea conducerii unei instituții cu încălcarea limitelor de competență ale acesteia se încadrează între motivele care justifică revocarea conducătorului instituției.**

5) Acreditarea competenței DNA de evaluare a aspectelor de oportunitate a elaborării unor hotărâri de Guvern

Statuările ale Curții Constituționale, prin Decizia nr.757/2017, au fost necesare, ținând seama și de **comunicatul DNA** prin care această instituție a arătat că prin cele două hotărâri de Guvern mai sus menționate **”au fost încălcate prevederile Constituției României, cele ale Legii organice 213/1998, ale Legii 107/1996 și cu O.U.G. 107/2002, [...]. De asemenea, au fost încălcate o serie de dispoziții ce reglementează normele de tehnică legislativă, aspect semnalat în repetate rânduri de Ministerul Finanțelor Publice și Ministerul Justiției, în perioada premergătoare adoptării hotărârii.”**, iar inițierea și promovarea hotărârilor de Guvern s-a făcut **”cu încălcarea procedurii de la nivelul**

⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României nr.33 din 15 ianuarie 2018

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Guvernului pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de acte normative”, afirmații de natură a erija DNA în evaluator, fără nicio distincție, inclusiv a aspectelor de oportunitate a elaborării unor hotărâri de Guvern, în contradicție cu cadrul constituțional de referință.

Din nou, în raport de dispozițiile legale care constituie temei al revocării, comunicarea publică în sensul arătat, de natură a susține aceeași **exercitare a conducerii instituției cu încălcarea limitelor de competență ale acesteia** se încadrează între motivele care justifică revocarea conducătorului instituției respective, adică a procurorului șef DNA.

6) Lipsa de asumare a unei încălcări a dispozițiilor constituționale și legale, respectiv a corectării unei astfel de conduite

Ulterior, afirmând faptul că cele cuprinse în comunicatul mai sus menționat au exprimat *simple opinii* ale instituției, DNA a retras comunicatul. **Apreciem ca fiind inadmisibilă a astfel de abordare, prin care sunt afectate valori și drepturi fundamentale ale unei/unor persoane fizice**, fapt cu atât mai grav cu cât respectiva persoană ocupă o demnitate publică.

În raport de dispozițiile legale care constituie temei al revocării, un comportament de neasumare a unei erori în conducerea instituției/comunicarea publică a acesteia se încadrează între motivele care justifică revocarea conducătorului instituției respective, adică a procurorului șef DNA.

7) Încălcarea principiilor care guvernează exercitarea funcției de conducere a unei autorități publice”. Performanța” procurorului șef DNA de a determina Curtea Constituțională să explice pe larg că instituția DNA nu este nici Guvern, nici Parlament, nici Curte Constituțională, nici instanță de judecată și că, în calitate de conducător al acestei instituții trebuie să respecte competențele legale ale DNA, precum și să aibă o conduită constituțională loială

Au existat, așadar, trei conflicte juridice natură constituțională, în mai puțin de un an calendaristic (și practic aproape un sfert din cele care au existat vreodată), în care s-a constatat încălcarea de către DNA, respectiv, a procurorului șef al acesteia, a

MINISTERUL JUSTIȚIEI

competenței legiutorului, a funcției de anchetă a Parlamentului, și s-a statuat pentru preîntâmpinarea riscului substituirii Guvernului în aprecierea oportunității emiterii actelor de aplicare a legilor, a competenței Curții Constituționale în privința controlului de constituționalitate, precum și a instanțelor de contencios administrativ în privința controlului de legalitate.

Au existat, așadar, **trei conflicte juridice de natură constituțională demonstrează (unul dintre acestea dezvoltând și subliniind ritos) refuzul cooperării constituționale loiale de către procurorul șef al Direcției naționale Anticorupție și abandonarea principiilor care guvernează exercitarea funcției de conducere a unei autorități publice.**

În deciziile pronunțate cu privire la aceste conflicte juridice de natură constituțională în care se regăsește cea mai amplă explicare a principiului loialității constituționale, fără precedent la această scară în jurisprudența Curții Constituționale, și o amănunțită explicare a îndatoririlor ce revin persoanelor care ocupă o funcție de conducere într-o autoritate publică a statului, bazată pe consistența invocare a Recomandărilor Comisiei de la Veneția, autoritate europeană de referință în privința definirii standardelor statului de drept.

Reținem astfel că, în *Avizul privind compatibilitatea cu principiile constituționale și statul de drept a acțiunilor Guvernului României cu privire la alte instituții ale statului și Ordonanța de urgență a Guvernului de modificare a Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și Ordonanța de urgență a Guvernului de modificare și completare a Legii nr.3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului în România, aviz adoptat de la cea de-a 93-a Sesiune Plenară/Veneția, 14—15 decembrie 2012 (anexa 5), Comisia de la Veneția a observat că ”73. **În România culturile politice și constituționale trebuie dezvoltate. Demnitarii nu urmăresc întotdeauna interesele statului ca un întreg. În primul rând, a existat o lipsă de respect față de instituții. Instituțiile nu sunt privite separat de persoanele care le conduc. Acest lucru se reflectă în modul în care demnitarii au fost tratați ca reprezentanți ai forțelor politice care i-au desemnat sau au votat pentru ca aceștia să dețină respectiva funcție. Este de așteptat ca demnitarii să favorizeze pozițiile partidelor politice respective, precum și ca noua majoritate parlamentară să poată considera justificată demiterea demnitarilor numiți de fosta majoritate. O astfel de lipsă de respect față de instituții este strâns legată de o altă problemă în cultura politică și constituțională, și anume încălcarea principiului cooperării loiale între instituții. Acest principiu este de o***

MINISTERUL JUSTIȚIEI

importanță deosebită în cazurile în care funcții precum, de exemplu, cea de Președinte și cea de Prim-ministru, sunt deținute de persoane cu convingeri politice diferite. Numai respectul reciproc poate duce la stabilirea unor practici mutual acceptate, care sunt în conformitate cu patrimoniul constituțional european și care permit unei țări să evite și să depășească crizele cu seninătate.”

Or, astfel cum Curtea Constituțională a constatat, prin conduita sa, procurorul șef al Direcției Naționale Anticorupție nu numai că înlătură a priori orice colaborare loială cu autoritatea care exercită suveranitatea poporului — Parlamentul României, ci refuză să participe la clarificarea unor aspecte legate de un eveniment de interes public .

O astfel de conduită, sancționată de Curtea Constituțională, este exact cea criticată de Comisia de la Veneția prin Avizul la care am făcut referire la primul punct al prezentului Raport, și contravine recomandărilor acestei Comisii, în sensul *de dezvoltare, în România, a culturilor politice și constituționale*. Aceasta demonstrează o îndepărtare fundamentală de la rolul pe care conducătorul unei autorități publice, mai ales de talia Direcției Naționale Anticorupție trebuie să o aibă, și o confuzie realizată de procurorul șef DNA între statutul său ca persoană privată și cel de titular al unei funcții de conducere într-o autoritate publică a statului.

Fără îndoială că vorbim de un derapaj instituțional al conducerii DNA care continuă, acțiunile *ultra vires* anterior constatate nemaifiind deci conduite izolate, corectabile, ci au caracter de continuitate, indiferent de intervenția instrumentelor constituționale menite să le corecteze. Altfel spus, procurorul șef DNA a reușit ”performanța” de a determina Curtea Constituțională să explice pe larg că instituția pe care acesta o manageriază nu este nici Guvern, nici Parlament, nici Curte Constituțională și nici instanță de judecată și că, în calitate de conducător al acestei instituții trebuie să respecte competențele legale ale DNA, și să aibă o conduită constituțională loială.

Prin prisma dispozițiilor ce constituie temeiul juridic al revocării, constatăm folosirea nelegală, de către procurorul șef al DNA a resurselor umane și materiale, în sensul deturnării Direcției Naționale Anticorupție de la scopul și competențele sale legale, o repartizare nelegală a sarcinilor, din aceeași perspectivă, un comportament vădit neconstituțional, contrar principiilor statului de drept, consfințite de art.1 din Constituția României.

8) Comportament excesiv de autoritar, discreționar, contrar obligațiilor de rezervă și deontologice impuse magistraților

În realizarea angajamentului asumat prin precedentul Raport, am solicitat în data de 19 iunie 2017 realizarea unui control la DNA de către Inspekția Judiciară, control stabilit prin Ordinul nr.71 din 3 iulie 2017 al inspectorului șef al Inspekției Judiciare. Raportul Direcției de inspekție judiciară pentru procurori însumează un număr de 501 pagini, iar întocmirea și apoi aprobarea sa nu au fost scutite de momente controversate.

În cuprinsul Raportului de control, se consemnează o serie de dificultăți întâmpinate de inspektori, **reținându-se inclusiv indicii cu privire la săvârșirea abaterii disciplinare prevăzute de art.99 lit. p) din Legea nr.303/2004, respectiv "obstrucționarea activității de inspekție a inspekților judiciari, prin orice mijloace" de către "procurorul șef de direcție, ..., consilierul personal al acesteia, ..., și procurorul șef serviciu judiciar, ..."**(p.148; a se vedea și p.160 din Raport). Abordarea față de echipa de control se reflectă în chiar concluziile raportului Inspekției Judiciare după verificările la DNA. Am exprimat public preocuparea dată de faptul că acesta nu a fost unul unitar, trei inspektori fiind de părere că șefa DNA a realizat un management bun, ceilalți trei constatând deficiențe. Prin Hotărârea nr.686 din 31 octombrie 2017 a Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii s-a aprobat cu o serie de observații raportul Inspekției Judiciare, dispunându-se, între altele, *"un control în vederea remedierii deficiențelor constatate la nivelul Secției de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție în termen de 6 luni de la data aprobării raportului"*. Așadar, și **secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a constatat deficiențe la nivelul managementului instituției**. Fără îndoială că aspectele semnalate constituie, în sine, motive de revocare legale, însă câtă vreme chiar secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii a apreciat că sunt deficiențe ce pot fi îndreptate într-un termen rezonabil, în virtutea principiului cooperării loiale am acceptat și așteptat o remediere, inclusiv sub aspectul comportamentului procurorului șef al DNA.

Este de subliniat sub acest aspect că Raportul Inspekției Judiciare relevă comportamentul autoritar către discreționar al doamnei Laura Codruța Kovesi, concretizat nu doar în obstrucționarea activității de control ci și în alte manifestări, un exemplu în acest sens fiind cel consemnat la pag. 288, respectiv dispunerea de către

MINISTERUL JUSTIȚIEI

procurorul șef DNA a Ordinului .../30.03.2017 de constituire a unei Comisii de interviu. Raportul consemnează că *"prin emiterea ordinului, autodesemnarea în calitate de președinte al Comisiei, și ulterior solicitarea avizului de numire și emiterea ordinului pentru procurorii declarați admiși la interviul din 26.04.2017, doamna procuror șef de direcție ... a creat aparența lipsei de imparțialitate în procedura selectării și numirii procurorilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție."* Același raport consemnează faptul că, deși între membri comisiei, potrivit art.87 alin.2-6 din Legea nr.304/2004 trebuiau să facă parte 3 procurori, din comisia constituită potrivit Ordinului nr..../30.03.2017 au făcut parte 2 procurori șefi de secție și 1 judecător, în persoana doamnei ..., consilier al procurorului șef de secție. Această din urmă deficiență, mai arată același Raport, la filele 288-289, *"o regăsim și în Ordinul nr..../7.12.2016 privind constituirea comisiei de realizare a interviului candidaților pentru numirea în funcția de procuror în cadrul Direcției Naționale Anticorupție - Secția judiciar penală din data de 26.01.2017."*

9) Implicarea în anchetele altor procurori, anchete realizate cu încălcarea competențelor constituționale

De altfel, și declarații publice de notorietate relevă comportamentul excesiv de autoritar, cum ar fi aceea că, personal a supravegheat ancheta desfășurată de către procurori, cu referire la OUG 13/2017: *"Eu mi-am asumat acest dosar împreună cu domnul Dumitriu și cu domnul Uncheșelu. N-am făcut un milimetru la stânga sau la dreapta fără ca eu să spun da"*(anexa 6)⁶. Așadar, personal, a supravegheat/s-a implicat în realizarea anchetelor asupra cărora Curtea Constituțională s-a pronunțat în sensul constatării unui conflict juridic de natură constituțională.

În raport de dispozițiile ce constituie temeiul juridic al revocării, constatăm, la fel ca la punctul precedent, **comportamentul contrar statutului procurorului într-un stat de drept** și lipsa unor veritabile aptitudini manageriale, în sensul confuziei funcției de management cu aceea de conducere discreționară.

⁶ Raportul Inspecției judiciare nr. 4759/IJ/912/DIP/2017

Trecerea timpului nu a condus la o îndreptare a acestui tip de comportament, ci la o acutizare a problemei, astfel cum o relevă ieșirile în spațiul public la care urmează a mă referi și alte constatări ale Inspecției Judiciare.

10) Prioritizarea soluționării dosarelor cu impact mediatic. Atitudini nedemne. Încălcarea standardelor minimale de etică și deontologie ale unui magistrat.

Recent, Inspecția Judiciară a publicat un comunicat de presă (anexa 7) potrivit căruia, «la 12 ianuarie 2018 Inspecția Judiciară a exercitat acțiunea disciplinară față de doamna *Laura Codruța Kovesi*, procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție („DNA”) pentru săvârșirea abaterilor disciplinare prevăzute:

- de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, respectiv „manifestările care aduc atingere onoarei sau probității profesionale ori prestigiului justiției, săvârșite în exercitarea sau în afara exercitării atribuțiilor de serviciu” constând în aceea că, *în cadrul unei ședințe de lucru, a avut manifestări de natură a aduce atingere onoarei și probității profesionale a magistraților procurori, precum și prestigiului justiției, împrejurări identificate în înregistrările audio apărute în spațiul media la data de 18.06.2017.*

În concret, procurorul șef al DNA s-a exprimat în sensul combaterii efectelor negative în planul imaginii și credibilității instituției, generate de Decizia CCR nr. 68/2017, **prin instrumentarea urgentă a unor dosare „cu miniștri”, de impact mediatic**, și-a exprimat dezacordul cu privire la caracterul legal, definitiv și general obligatoriu al Deciziei CCR 68/2017 și a folosit exprimări inadecvate la adresa Curții Constituționale și a unui judecător al Curții Constituționale, inducând ideea în cadrul opiniei publice că unul din criteriile în funcție de care se prioritizează soluționarea dosarelor este impactul mediatic al acestora și calitatea oficială a persoanelor cercetate.

De asemenea, procurorul șef al DNA a folosit față de colegii procurori un ton superior și agresiv, inadmisibil în raport cu standardele minimale de etică și deontologie ale unui magistrat, de natură a genera în rândul opiniei publice un sentiment de indignare și a unui

MINISTERUL JUSTIȚIEI

dubiu legitim cu privire la respectarea principiilor supremației Constituției și a legilor, precum și a imparțialității procurorilor.

- de art. 99 lit. c) din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, respectiv „atitudinile nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspecți judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții”

constând în aceea că prin intermediul unei corespondențe electronice (email) a adoptat o atitudine nedemnă, folosind la adresa procurorilor cuvinte și expresii cu un conținut vădit denigrator, insultător și amenințător, respectiv „lași”, „bârfitori”, „infractori”, făcând cunoscut acestora faptul că „există deja un cerc de suspecți” ,cu referire la un dosar penal, încălcând astfel obligația de rezervă și normele de conduită atașate profesiei de magistrat.

- de art. 99 lit. m teza a II a) din Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată și modificată, respectiv „nerespectarea în mod nejustificat a dispozițiilor ori deciziilor cu caracter administrativ dispuse în conformitate cu legea de conducătorul instanței sau al parchetului ori a altor obligații cu caracter administrativ prevăzute de lege sau regulamente” *constând în aceea că a încălcat cu știință dispozițiile art. 7 lit. b din Regulamentul de ordine interioară al Direcției Naționale Anticorupție, aprobat prin Ordinul Ministrului Justiției nr.1643/C din 15.05.2015, publicat în Monitorul Oficial al României nr.350 din 21.05.2015, care se referă la atribuțiile procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție și prevede că acesta : „urmărește repartizarea cauzelor sau, după caz, repartizează cauze în raport cu criteriile obiective precum specializarea și pregătirea procurorului, volumul de activitate, complexitatea și operativitatea soluționării cauzelor, conflictele de interese sau incompatibilitățile în exercitarea funcției”, prin desemnarea în calitate de procuror de caz a unui magistrat care se afla într-o vădită stare de incompatibilitate.*

[...] Acțiunea disciplinară a fost înaintată Secției pentru procurori în materie disciplinară a Consiliului Superior al Magistraturii, care va decide cu privire la răspunderea magistraților în cauză. ”

Din nou, în raport de dispozițiile ce constituie temeiul juridic al revocării, **constatăm comportamentul vădit neconstituțional și nelegal, contrar statutului**

procurorului într-un stat de drept și lipsa unor veritabile aptitudini manageriale, în sensul confuziei funcției de management cu aceea de conducere discreționară.

11) Contestarea actelor și autorității Curții Constituționale

Cu prilejul unor evenimente publice, procurorul șef al DNA a ”învinovățit”, practic, Curtea Constituțională, punând pe seama deciziilor pronunțate de aceasta pretinsa imposibilitate a DNA de urmărire a unor fapte apreciate de conducerea DNA ca fiind de natură penală, și a recuperării unor prejudicii.

Astfel, de exemplu, în discursul la Forumul Republica Moldova-România în domeniul justiției, ediția a II-a, București, 23-24 noiembrie 2017⁷, în calitate sa de reprezentant al instituției pe care o conduce, procurorul șef DNA a susținut că instanța constituțională *”a pronunțat în 2016 o decizie privind infracțiunea de abuz în serviciu prin care aceasta s-a declarat constituțională în măsura în care prin sintagma în mod defectuos se înțelege cu încălcarea legii. Din acest motiv, procurorii mai pot investiga doar acele fapte de abuz în serviciu în care s-a încălcat legislația primară, respectiv, legi sau ordonanțe”*, conchizând că *”reiese că societatea rămâne neapărată în fața unor astfel de practici după decizia Curții Constituționale de anul trecut”*. În continuare a dat câteva exemple din dosarele DNA, subliniind că, *”urmare a deciziei Curții Constituționale anterior menționate, în anul 2017 au fost închise 245 de dosare și 188 milioane euro - prejudiciile din bani publici – nu mai pot fi recuperate pentru bugetului statului. Pe lângă pierderile de milioane de euro din bugetul statului, întreaga societate va privi cum cei cu funcții publice vor fi ocupați cu satisfacerea unor interese foarte diferite de interesul comunității. Și atunci lansăm o legitimă întrebare: În contextul modificărilor preconizate ale legislației referitoare la abuzul în serviciu și în condițiile în care milioane de euro sunt pierdute de societate prin astfel de fapte, se justifică limitarea acestor investigații?”*

Prin aceste afirmații și întrebarea lansată în finalul discursului, procurorul șef DNA a contestat, practic, în mod oficial și public, caracterul general obligatoriu

⁷ <http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=8530>

al deciziilor Curții Constituționale, câtă vreme a ridicat problema caracterului ”justificat” al limitării consacrate prin aceste decizii. Or, art.147 din Constituție consacră caracterul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, iar examenul pe care aceasta îl realizează este unul de constituționalitate, iar nu de oportunitate.

Procurorul șef DNA a contestat astfel însăși Constituția țării, apreciind, în mod unilateral, asupra necesității incriminării unor fapte care, potrivit deciziilor Curții Constituționale, este contrară Constituției. Este evident că luarea de poziție a dnei Laura Kovesi, în acel context, nu a fost una de analiză și identificare a unor soluții în lumina deciziilor Curții, ci de critică fățișă a acestora, în pofida întregului cadru constituțional care conturează rolul și competența Curții Constituționale.

Afirmațiile de la Forumul România Moldova nu sunt singulare. Ele au fost reluate în mai multe rânduri în mass-media⁸. Astfel, în articolul intitulat ” *Kovesi: Prejudicii de 188 milioane de euro în dosare de abuz în serviciu nu mai pot fi recuperate din cauza deciziei CCR*”, titlu sau conținut față de care procurorul șef al DNA nu a reacționat în niciun fel, se relatează că procurorul șef al DNA, Laura Codruța Kovesi, a declarat, la o dezbatere organizată de Grupul pentru Dialog Social, că în acest an, **din cauza deciziei Curții Constituționale a României (CCR) de redefinire a abuzului în serviciu, 245 de dosare au fost clasate, iar prejudicii de 188 de milioane de euro din aceste dosare nu mai pot fi recuperate, întrucât faptele nu mai pot fi cercetate.** Aceasta a precizat că efectele pot fi și mai mari dacă se operează alte modificări în ceea ce privește această infracțiune. ”Dacă aceste efecte s-au produs doar printr-o decizie a CCR, ce se întâmplă dacă modificăm și noțiunea de funcționar public, dacă instituim un prag minim la abuzul în serviciu sau dacă facem alte modificări în ceea ce privește incriminarea infracțiunii de abuz în serviciu alături de cea de luare de mită?”, a mai spus Kovesi. Totodată, procurorul șef al DNA a mai afirmat că infracțiunea de abuz în serviciu există în Codul Penal din România din 1968, au fost condamnați mii de funcționari, dar această discuție a apărut ”brusc, în acest an”.

Este o contestare a deciziilor Curții Constituționale și un refuz ferm al unei schimbări de politică legislativă, procurorul șef DNA erijându-se astfel și în legiuitor

⁸ http://adevarul.ro/news/eveniment/kovesi-prejudicii-188-milioane-euro-dosare-abuz-serviciu-nu-mai-recuperate-cauza-deciziei-ccr-1_5a14819e5ab6550cb864d44a/index.html

și în Curte Constituțională deopotrivă. Singurul obiectiv pare a fi, în continuare, condamnarea a mii de funcționari, cu încălcarea principiului legalității, legea în sine fiind contestată, reducându-se totul la nivelul unei simple discuții apărute...brusc. Or, nici deciziile Curții Constituționale și nici legea nu constituie "simple discuții" ci unicul temei al acțiunii procurorilor și al incriminării faptelor, într-un stat de drept.

12) Contestarea autorității și actelor Parlamentului

La începutul anului 2017, procurorul șef DNA a declarat pentru postul BBC că se teme de desființarea DNA, avertizând, într-un interviu pentru postul britanic, asupra unui "risc uriaș la adresa sistemului judiciar, zilnic", evocând faptul că se teme de modificări legislative care pot afecta lupta împotriva corupției, modifica jurisdicția sau desființa direcția pe care o conduce⁹.

De-a lungul anului discursul său intern și extern a evoluat către un atac furibund la adresa instituțiilor, politicienilor, oamenilor de afaceri. Într-un interviu acordat Euronews¹⁰, **procurorul șef DNA s-a lansat într-o critică dură a adresa unor proiecte de legi aflate în dezbateri parlamentară, acuzând deopotrivă politicienii și oamenii de afaceri că lovesc împotriva efortului de curățare a uneia dintre cele mai corupte țări din Uniunea Europeană. Sunt afirmații foarte grave, nesuținute măcar cu vreun exemplu concret din proiectele de legi, afirmații de natură a afecta nu doar imaginea justiției din România, ci și a țării. Articolul citează, de asemenea, o altă afirmație extrem de gravă a procurorului șef DNA, potrivit căreia votul legilor justiției va avea un serios impact asupra independenței justiției și va avea ca rezultat controlul politic al activității procurorilor și obstrucționarea luptei împotriva corupției. În același articol s-a acreditat o mobilizare a sistemului format din politicieni și oameni de afaceri care s-ar simți amenințați și din acest motiv ar avea interesul menținerii controlului asupra resurselor publice.**

Și mai recent, într-un interviu acordat ziarului Libertatea, **același procuror șef al DNA a susținut că modificările legislative discutate în Parlament sunt de fapt „un**

⁹<https://www.digi24.ro/stiri/actualitate/justitie/kovesi-a-declarat-pentru-bbc-ca-se-teme-de-desfiintarea-dna-667006>

¹⁰ <http://www.euronews.com/2017/11/24/unbelievable-attacks-trying-to-derail-romania-s-anti-corruption-drive-claim>

pretext pentru a elimina capacitatea organelor de urmărire penală de a descoperi și de a dovedi infracțiuni”, și că "lupta anticorupție va fi terminată"¹¹, relevând o temere obsesivă, în esență, pentru pierderea conducerii instituției DNA.

13) Critici vehemente formulate cu referire la unele propuneri de modificare legislativă; soluțiile legislative respective au fost dovedite ulterior ca fiind constituționale

Din această perspectivă, critici vehemente au fost formulate de Laura Codruta Kovesi cu privire la propunerea legislativă de înființare a Secției pentru investigarea infracțiunilor din Justiție, or, Curtea Constituțională a constatat constituționalitatea acestei modificări legislative¹², exact în raport de critici care ridicau problema diminuarea competenței Direcției Naționale Anticorupție.

Tot astfel, mai recent, într-un alt interviu¹³, s-a reținut că Laura Codruța Kovesi a afirmat că **legile justiției vor avea un efect devastator**. În cuprinsul interviului însă, sunt date exemple de presupuse modificări ale legislației penale, fiind redată distorsionat, aproape caricatural, reduse la absurd propuneri de amendamente la aceasta (ex: dezincriminarea mărturiei mincinoase).

Fără a reda în detaliu numeroasele ieșiri publice ale procurorului șef DNA cu privire la legile justiției, **afirmațiile de o gravitate fără precedent și nereale ale șefei DNA au afectat iremediabil imaginea României. Acestea sunt de natură să creeze o imagine deformată, falsă, asupra realității de fapt și de drept din România, iar exemplele pot continua**. Eu însumi am constatat efectele devastatoare ale tuturor acestor ieșiri publice, cu prilejul participării la dezbaterile care a avut loc în Parlamentul European, la Strasbourg, în data de 7 februarie 2018, pe marginea presupuselor amenințări la adresa statului de drept în România. Am avut un număr mare de întâlniri cu

¹¹ https://www.stiripesurse.ro/kovesi-desfiinteaza-modificarile-aduse-legilor-justitiei--lupta-anticoruptie-va-fi-terminata---_1238002.html

¹² A se vedea Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018, par.125-128

¹³ <https://www.libertatea.ro/stiri/ora-1200-procurorul-sef-al-dna-vine-la-interviurile-libertatea-live-laura-codruta-kovesi-va-vorbi-despre-controversatele-legi-ale-justitiei-2077192>

MINISTERUL JUSTIȚIEI

reprezentanți ai diverselor grupuri politice și a trebuit, de fiecare dată, să lămuresc ceea ce dna Laura Codruța Kovesi a acreditat în mod fals. Am realizat distincția dintre legile justiției și modificarea legislației penale, am explicat că legile justiției nu incriminează și nici nu dezincriminează, și că în privința legislației penale, există diverse propuneri de modificare care urmează a fi luate în dezbateri. Am explicat că în România există o Constituție, proceduri constituționale, instrumente de control reciproc, control de constituționalitate, pârghii ale președintelui României. A trebuit să demontez convingerea falsă că a fost dezincriminată mărturia mincinoasă sau că persoanele acuzate de corupție sunt exceptate de la arestarea preventivă. Toate aceste idei false au fost generate, între altele, și de numeroasele intervenții, ieșiri publice, interviuri la posturi naționale și internaționale date de Laura Codruța Kovesi.

Confuzia creată deliberat de procurorul șef DNA s-a văzut și în dezbaterile în Parlamentul European care, din nou, deși se pretindea a fi cu privire la justiție, a vizat preținse modificări ale legislației penale care nici măcar nu au fost dezbătute.

Confuzia creată de procurorul șef DNA se vede și în reacția unor organisme precum GRECO, care au declanșat mecanisme extraordinare de evaluare a legilor justiției, pe temeiul unei preținse amenințări a acestora la adresa luptei împotriva corupției.

Nouă ambasadori au venit într-o singură zi la Ministerul Justiției pe baza aceluiași suspiciuni iar legile justiției au devenit subiect de "îngrijorare" predilect al unor Ambasade și publicații internaționale.

Chiar dacă Guvernul României, cei doi președinți ai Camerelor Parlamentului, parlamentarii europeni români, eu în calitate de ministru al justiției am reacționat ca replică la aceste afirmații grave, solicitând expres să se arate care prevedere din legile justiției este de natură a conduce la o subordonare politică a justiției și că lupta împotriva corupției este chiar un obiectiv asumat de statul român, efectele ieșirilor șefei DNA au rămas și se produc în continuare.

Chiar dacă cele trei legi ale justiției au trecut prin filtrul Curții Constituționale, și chiar dacă în puținele neconstituționalități constatate, nu este vorba de subordonări

politice sau "îngenuncheri" ale luptei împotriva corupției, efectele ieșirilor șefei DNA au rămas și se produc în continuare.

Chiar după deciziile Curții Constituționale, chiar și după luările de poziție ale reprezentanților Parlamentului și Guvernului, procurorul șef DNA continuă denigrarea țării, cu sfidarea oricăror reguli de deontologie, obligație de rezervă, exigențe ale statului de drept, calificând acțiunile autorităților menite să corecteze această dezinformare, după cum urmează: **"asistăm la un festival disperat al inculpaților"**¹⁴.

Sunt câteva exemple care demonstrează, cu prisosință, că **prin atitudine, acte, afirmații, luări de poziție denigratoare în mod fățiș a instituțiilor române, a României, procurorul șef al DNA a depășit în mod evident și masiv rolul, competențele sale, încălcând regulile de minimă deontologie profesională**, care îi impun să nu participe la emisiuni audiovizuale, manifestări cu caracter politic ori a celor de natură să știrbească independența justiției, și să se abțină de la orice acte sau fapte de natură să compromită demnitatea lor, dar și a altora, în funcție și în societate.

Procurorul șef DNA discreditează în mod din ce în ce mai virulent autoritățile române și România, creând imaginea unui stat profund corupt, cu o singura instituție eficientă – DNA, dar care ar fi în pericol să fie desființată, iar dacă nu desființată, lipsită total de instrumentele de acțiune. Se poate afirma că, astfel de acțiuni, care se bucură de credibilitate în rândul populației și al partenerilor externi, tocmai datorită faptului că DNA a funcționat cu bune rezultate o perioadă de timp, ridică problema afectării interesului național.

14) Încălcarea rolului și locului procurorilor într-un stat de drept. Acreditarea unui alt statut al procurorului decât cel consacrat de Constituție

Analizând, în context, structura instituțională a puterii, reținem că, în România, puterea legiuitoare este exercitată de Parlament, caracterizat de art.61 din Constituție ca fiind *"organ reprezentativ suprem"* și *"unica autoritate legiuitoare a țării"*, puterea executivă de către Guvern, care, în conformitate cu art.102 alin.(1) din

¹⁴ <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-22286355-19-30-sefa-dna-laura-codruta-kovesi-sustine-conferinta-presa.htm>

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Constituție,”potrivit programului său de guvernare acceptat de Parlament, asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice” și Președinte care, potrivit art.80 alin.(1) din Constituție, ”reprezintă statul român și este garantul independenței naționale, al unității și al integrității teritoriale a țării”, iar puterea judecătorească de către instanțele judecătorești, art.126 alin.(1) din Constituție stabilind în acest sens că ”Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege.” Cât privește Ministerului Public, acesta nu aparține nici puteri legislative, nici celei executive, nici celei judecătorești. Potrivit Constituției României, Ministerul Public face parte din autoritatea judecătorească, iar nu din puterea judecătorească și, prin urmare, nu exercită această putere și nici nu beneficiază de garanțiile specifice puterii judecătorești. Potrivit art. 132 din Constituția României, ”(1)Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.(2) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.”Aspectele referitoare la statutul procurorilor sunt dezvoltate în Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr.826 din 13 septembrie 2005, care stabilește că ambele categorii profesionale aparțin magistraturii, definită ca fiind activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul înlăturării justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor.

Distingând sub acest aspect între procuror și judecător și garanțiile specifice, Comisia de la Veneția¹⁵ (anexa 8) a reținut că «29. Trebuie realizată o distincție clară între o posibilă independență a parchetelor sau Procurorului General față de statutul procurorilor, alții decât procurorului general, care sunt mai degrabă „autonomi” decât independențe. „Autonomia” se referă la parchete, iar „independența” privește procurorii considerați în mod individual. 30. Orice fel de „independență” a parchetelor, în însăși esența sa, diferă ca întindere de cea a judecătorilor. Elementul principal al acestei independențe „externe” a parchetelor sau a Procurorului General, constă în

¹⁵ COMISIA EUROPEANĂ PENTRU DEMOCRAȚIE PRIN DREPT (COMISIA DE LA VENEȚIA) RAPORT PRIVIND STANDARDELE EUROPENE REFERITOARE LA INDEPENDENȚA SISTEMULUI JUDICIAR: PARTEA II – ORGANELE DE URMĂRIRE PENALĂ Adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 85 a sesiune plenară (Veneția, 17-18 decembrie 2010)

MINISTERUL JUSTIȚIEI

*imposibilitatea executivului să dea instrucțiuni în cauze individuale Procurorului General (și desigur, direct altor procurori). Instrucțiunile de ordin general, cum ar fi de exemplu cele de a instrumenta cu severitate și celeritate anumite tipuri de infracțiuni, sunt mai puțin problematice. Asemenea instrucțiuni pot fi considerate ca un aspect de politică care poate fi decis în mod corespunzător de Parlament sau Guvern. CDL-AD(2010)040 8 31. Independența organului de urmărire penală trebuie privită distinct, de orice fel de "independență internă" a procurorilor, alții decât Procurorului General. Într-un sistem de subordonare ierarhică, procurorii sunt obligați să respecte ordinele, îndrumările și instrucțiunile date de superiorii lor. **Independența, în acest sens restrâns, poate fi privită ca un sistem unde exercitarea activităților legale de către procurori, alții decât procurorul general, nu necesită obținerea aprobării prealabile a superiorilor sau o confirmare a acțiunilor lor.** Procurorii, alții decât procurorul general, se bucură adesea mai degrabă de garanții în privința neimplicării superiorului ierarhic. 32. Pentru a evita instrucțiuni neadecvate, este esențială dezvoltarea unei liste care să cuprindă asumarea de garanții de neinfluențare a activităților procurorului. Neinfluențarea presupune asigurarea faptului că activitățile procurorului în faza de judecată nu sunt supuse nici presiunilor externe nici altor presiuni nepotrivite sau ilegale interne venite din interiorul sistemului de parchet . Asemenea garanții ar trebui să vizeze numirea, răspunderea disciplinară/eliberarea din funcție, dar și **reguli specifice privind managementul de caz și mecanisme de luare a deciziilor.**"*

Contrar statutului deja consacrat la nivel constituțional și european, într-un alt interviu¹⁶, procurorul șef DNA a declarat "ca exista o încercare de a crește autoritatea ministrului Justiției asupra activității procurorilor, ceea ce va afecta grav independența acestora". Or, am arătat pe larg și care este poziția constituțională a ministrului justiției, ea nu a fost consacrată acum, ci de legiuitorul constituant și am mai arătat și statuările ferme ale Comisiei de la Veneția în privința lipsei unei independențe a procurorului în sensul dat acesteia pentru judecător. În mod fals șeful DNA induce ideea unui statut constituțional identic sub aspectul garanțiilor de independență între judecător și procuror și a unei încercări a autorităților române de a schimba acum, prin legile justiției, acest lucru. Așa cum am arătat și o subliniem din nou, procurorii nu înfăptuiesc justiția, nu fac parte din puterea judecătorească,

¹⁶ <http://www.aktual24.ro/kovesi-desfiinteaza-argumentele-lui-tudorel-toader-cu-o-logica-de-fier-de-sunt-atat-de-stupide-si-rau-intentionate-propunerile-lui-si-ale-coalitiei/>

nu au și nu pot avea același statut precum judecătorii, iar Comisia de la Veneția subliniază clar acest lucru.

Comisia de la Veneția a mai reținut, între altele, și **calitățile cerute procurorului** ”14. *Având în vedere faptul că procurorul acționează în numele societății ca întreg și datorită consecințelor grave ale condamnării penale, acesta trebuie să acționeze la standarde mai înalte decât părțile din procesele civile.* 15. *Procurorul trebuie să acționeze în mod corect și imparțial. Chiar și în sistemele care nu recunosc calitatea de magistrat a procurorului, acesta trebuie să acționeze într-o manieră judiciară. Rolul procurorului nu este acela de a obține o condamnare penală cu orice preț. Procurorul trebuie să pună la dispoziția instanței toate probele credibile și disponibile și nu poate alege ceea ce se potrivește. Procurorul trebuie să dezvăluie tot probatoriul relevant inculpatului și nu numai probele care sprijină acuzarea. Atunci când probele care tind să favorizeze acuzatul nu pot fi dezvăluite (de exemplu fiindcă ar compromite siguranța unei alte persoane) este obligația procurorului de a înceta urmărirea penală.* 16. *Având în vedere consecințele grave ale unei condamnări penale pentru o persoană, chiar și atunci când procesul penal se finalizează printr-o achitare, procurorul trebuie să decidă în mod corect atunci când decide punerea sub acuzare și pentru ce anume.* 17. *Un procuror, la fel ca și judecătorul, nu poate instrumenta un caz în care are un interes personal și poate fi supus unor anumite restricții cu scopul de a asigura imparțialitatea și integritatea sa.* 18. *Aceste atribuții arată cu necesitate faptul că pot ocupa funcția de procuror numai persoanele cu un caracter bun și înaltă ținută morală. Calitățile cerute unui procuror, sunt similare cu cele ale judecătorilor și impun existența unor proceduri adecvate de numire și promovare. La nevoie, procurorul, ca și judecătorul, va avea ocazia de a lua anumite decizii nepopulare care pot fi subiectele criticii în mass media și pot de asemenea deveni subiect de controversă politică. Din aceste motive, este necesar să se asigure un mandat adecvat și proceduri specifice pentru promovarea, răspunderea disciplinară și eliberarea din funcție care vor garanta astfel că procurorii nu vor fi victimizați pentru luarea unor decizii nepopulare.* 19. **Bineînțeles, atunci când procurorul nu respectă standardele ce i se cer, un judecător imparțial poate fi abilitat să remedieze răul astfel produs. Cu toate acestea, nu poate fi garantat un astfel de remediu, iar prejudiciile produse pot fi foarte mari. Este evident că un sistem în care atât judecătorul cât și procurorul acționează respectând cele mai înalte**

standarde de integritate și imparțialitate presupune o mai mare protecție a drepturilor omului decât un sistem care se bazează pentru aceasta numai pe judecători.”

Ministerului Public îi revine, deopotrivă, obligația de loialitate constituțională, însemnând atât respect și colaborare cu celelalte autorități ale statului, respectiv abținerea de a le încălca prerogativele stabilite de lege sau de a se prevala de garanții care le sunt configurate de cadrul constituțional și legal. Potrivit Comisiei de la Veneția, ”41. *La fel ca orice autoritate de stat, inclusiv judecătorii, parchetul trebuie să fie responsabil în fața publicului. Un mijloc tradițional de a asigura această responsabilitate este controlul exercitat de către executiv, care oferă legitimitate democratică indirectă prin dependența executivului de cei aleși în Parlament. Un alt mijloc este controlul de către un consiliu al procurorilor, dar acesta nu poate fi un instrument de pură auto-guvernare, ci unul a cărui legitimitate democratică provine din alegerea a cel puțin unei părți din membrii săi de către Parlament. 42. În multe sisteme există un sistem de responsabilitate în fața Parlamentului. În țările în care procurorul general este ales de către Parlament, aceasta are adesea și puterea de a-l demite.”*

Tot Comisia de la Veneția, în același Aviz, atrage atenția asupra ”*pericolelor unor puteri excesive ale parchetelor pentru independența puterii judecătorești*”, arătând că ”71. *Trebuie făcută o distincție între interesele celor care reprezintă puterea în stat și interesul public. [...]72. Pe parcursul activității sale cu privire la anumite state, Comisia de la Veneția a criticat uneori puterile excesive ale parchetelor. În sistemul sovietic, parchetul a reprezentat un mijloc puternic de a controla puterea judecătorească și, câtorva state, încă există rămășițe ale acestui sistem. Există riscul ca un parchet ultra-p puternic să devină o autoritate distinctă, fără niciun fel de responsabilitate. Unul dintre scopurile prezentului raport este tocmai evitarea acestui risc. 73. Aspectul de mai sus este strâns legat de întrebarea: ce prerogative (puteri) trebuie să aibă parchetul? Există argumente foarte puternice pentru a conferi parchetelor prerogativele urmăririi penale, dar nu și alte prerogative de supervizare care se întâlneau mai ales în CDL-AD(2010)040 15 sistemele de tip „procuratura”. Această problemă este de fapt o problemă de ”checks and balances” în interiorul sistemului. În orice caz, actele procurorilor care au implicații asupra drepturilor omului, cum sunt percheziția sau arestarea, trebuie să rămână sub controlul judecătorilor. În unele state, exista o „înclinație spre urmărire” căci se pare că astfel de cereri din partea procurorilor sunt admise aproape automat. Aceasta reprezintă un pericol nu numai pentru respectarea drepturilor persoanelor în cauză,*

dar mai ales pentru independența puterii judecătorești ca sistem. 74. Deși este normal și permisibil ca organelor de urmărire penală să controleze cercetarea penală, în anumite situații neexercitarea de către procuror a acestui control reprezintă, în sine, o posibilitate de reducere a puterilor excesive de care poate abuza această autoritate. Deși, există deficiențe ale sistemelor în care procurorul și anchetatorul sunt separați, un avantaj al acestui model este reducerea riscului abuzului de putere din partea unei instituții excesiv de puternice. Pe de alta parte crește riscul ca poliția să abuzeze de puterile sale. ”

Într-un stat de drept, procurorul, chiar și șef al DNA trebuie să respecte principiul legalității. Potrivit Curții Constituționale, *”principiul legalității este, în sensul atribuit de Legea fundamentală, specific activității procurorilor, care, în virtutea acestuia, au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege, să urmeze în mod obligatoriu dispozițiile legii, fără posibilitatea de a acționa întemeindu-se pe criterii de oportunitate, fie în adoptarea unor măsuri, fie în alegerea procedurilor. (Decizia nr. 385 din 13 aprilie 2010, M. Of. nr. 317 din 14 mai 2010); ”procurorul, indiferent de fapte sau fapte, este ținut de respectarea tuturor garanțiilor de legalitate și imparțialitate cerute de art. 132 din Constituție și este obligat ca, în cadrul activității judiciare, să reprezinte interesele generale ale societății, să apere ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor (Decizia nr. 171 din 2 martie 2010, M. Of. nr. 167 din 16 martie 2010); ”imparțialitatea este un corolar al principiului legalității și răspunde, ca și acesta, exigenței asigurării egalității cetățenilor în fața legii, formulată în Constituție, cu statut de drept fundamental, în art. 16. Din acest principiu rezultă că procurorul, în calitatea sa de reprezentant al întregii societăți, de apărător al ordinii de drept, precum și al drepturilor și libertăților cetățenilor, are obligația să își exercite acțiunea cu obiectivitate, fără alt scop general prestabilit și fără părtinire în favoarea statului sau a vreuneia dintre părțile din procesele judiciare la care participă.” (Decizia nr. 311 din 14 iunie 2005, M. Of. nr. 749 din 17 august 2005).*

Altfel spus, procurorul nu trebuie să acționeze cu patimă, învinovățind legiuitorul sau instanța constituțională de politica legislativă, respectiv deciziile pronunțate, cu motivarea că nu mai poate urmări penal anumite fapte, ci trebuie să respecte politica legislativă, cadrul legal și deciziile Curții Constituționale. Asistăm la o deturnare a **ordinii constituționale și a statului de drept, în care DNA, prin procurorul șef dispune**

legiuitorului, autorităților executive, Curții Constituționale conduita de urmat, culpabilizând aceste instituții pentru pretinse prejudicieri ale bugetului neconstatate de vreo instanță de judecată, comportament care susține revocarea din funcție a acestuia.

15) Încercarea de a obține condamnări cu orice preț

Pentru a obține condamnări cu orice preț, procurorul șef al DNA a intrat, se pare, într-un război personal cu Parlamentul, Guvernul, Curtea Constituțională, cu politicienii și oamenii de afaceri, cu toții culpabilizați pentru pretinse interese obscure, de natură să anihileze lupta anticorupție.

În spațiul public sunt deja de notorietate afirmații de genul ”să decapați instituțional în dosarul acela cu casele și să ajungem la domnul premier care a semnat contractele alea. Așa-mi doresc” .. ”Eu după decizia Curții Constituționale mi-aș fi dorit să ieșim cu un dosar cu un ministru, că mă gândesc că totuși presăm”.

Procurorul-șef al DNA declară că nu îi aparțin unele afirmații. În legătură înregistrările prezentate în spațiul public, au fost constituite două dosare penale și o verificare a Inspecției Judiciare care s-a încheiat cu Rezoluția din 09 ianuarie 2018.

Inspecția Judiciară, pe baza probelor administrate, a constatat că:

- înregistrările sunt din ședința de lucru operativă din data de 30.03.2017, organizată la sediul DNA, în urma căreia s-a întocmit un proces verbal care a fost clarificat ”confidențial”;
- cât privește alterarea conținutului înregistrărilor, aceasta nu a fost confirmată în maniera juxtapunerii sau colării de către constatarea tehnico-științifică sau de expertiza criminalistică;
- ”rezultă dincolo de orice îndoială rezonabilă, că în cadrul ședinței de lucru din data de 30.03.2017, procurorul șef al DNA a făcut afirmații de natură a aduce atingere onoarei sau probității profesionale și prestigiului justiției”.
- ”subzistă condițiile legale pentru... exercitarea acțiunii disciplinare față de dna Laura Codruța Kovesi .. pentru abaterea disciplinară prevăzută de art.99 lit.a) din Legea 303/2004”.¹⁷

Acest tip de atitudine, transmisă și angajaților DNA transpare, de altfel, și din Raportul Inspecției Judiciare pe care l-am invocat unde, la pag.182, se reține invocarea

¹⁷ Raportul a fost comunicat Ministerului Justiției - nr. lucrare 4759/IJ/912/DIP/2017

unui comportament ”pătimaș” manifestat de unii procurori DNA, afectând buna funcționare a acestei instituții, cităm din Raport: ”fiind apreciat de către o parte din judecătorii Curții de Apel...ca fiind mod de presiune, aspect pe care l-au adus la cunoștința conducerii”.

Or, nu întâmplător Comisia de la Veneția subliniază că **rostul procurorilor nu e de a obține o condamnare cu orice preț**. Pentru că dincolo de acte procesuale și procedurale sunt oameni, drepturile și libertățile fundamentale, viața acestora. Respectarea legii și calitatea actelor procurorului sunt tot atâtea garanții ale drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și cetățeanului. Să nu neglijăm condamnările la care este expus statul român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca urmare a unor astfel de acte și fapte.

16) Creșterea numărului de achitări. Sporirea cheltuielilor. Raportări eronate

Numeroasele soluții de achitare din ultima perioadă în dosarele DNA, deja de notorietate, chiar dacă sunt puse în mod constant pe seama Curții Constituționale de către conducerea DNA, pun în discuție modul în care conducerea DNA asigură respectarea drepturilor și libertăților fundamentale. Raportul prezentat Parlamentului va evidenția situația achitărilor din acest an, semnificativ mai mare decât în anii precedenți.

Arătăm doar, în acest context, că în condițiile în care alocările bugetare per procuror, la nivelul DNA sunt cu aproximativ 75% mai mari decât media la nivelul Ministerului Public sau la DIICOT, indicatorii de eficiență sunt sub media națională. [Raport Ministerul Public 2016 – paginile 26, 27, 45, 105] În oricare metodă de calcul (cea eronată sau cea reală), rata de achitări a DNA este de aproximativ 5 ori mai mare decât media națională la nivelul Ministerului Public. [Raport Ministerul Public 2016 – paginile 50 / Raport DNA 2016 – Capitol 10, pagina 34] Procentul de admitere de către instanța de judecată a căilor de atac exercitate de DNA este cu aproximativ 25% mai mică decât media la nivelul Ministerului Public. [Raport Ministerul Public 2016 – pagina 57].

În plus, Rapoartele de activitate, prezentate public, cuprind inadvertențe [extras Raport Ministerul Public 2016 - Ponderea achitărilor, indiferent de temei, din totalul trimerilor în judecată, conform indicatorului stabilit de Consiliul Superior al Magistraturii, a fost de 10,54%”, ”.... din 1.271 inculpați trimiși în judecată în cursul anului 2016, au fost achitați 134”] Rata de achitări aferentă anului 2016 se referă strict la achitățile definitive primite în anul 2016 raportat la rechizitorii cu care s-a sesizat instanța în 2016, și nu la hotărârile definitive pronunțate de instanță în anul 2016. Cu alte cuvinte,

rata achitărilor poate fi "stabilită" în funcție de numărul de persoane trimise în judecată pe parcursul unui an, cu cât mai multe persoane sunt trimise în judecată de la an la an rezultă o rata a achitărilor mai scăzută. Rata achitărilor trebuie calculată în raport de hotărârile judecătorești pronunțate pe parcursul anului 2016, față de toate persoanele care au avut calitatea de inculpat. Astfel, având în vedere numărul persoanelor condamnate definitiv în anul 2016 (pagina 45 Raport Ministerul Public) de 879 și numărul persoanelor achitate 134, rata achitărilor este de 13,22% și nu de 10.54% [formula rata achitări = $134/(879+134)*100$] (anexa 9).

17) Lipsa de implicare a procurorului șef DNA în identificarea și eliminarea comportamentelor abuzive ale procurorilor

Reacțiile la ultimele evoluții în privința activității DNA, la acuzațiile grave din spațiul public privind activitatea procurorilor acesteia evidențiază, din nou, neînțelegerea de către procurorul șef al DNA al rolului său constituțional și legal.

Astfel, dezbaterile publice privind comportamentul abuziv/ilegal desfășurat de către procurori (ex: procurorul Negulescu) nu au determinat nicio reacție instituțională de asumare a unor investigații efective. Procurorul șef DNA nu numai că nu a luat măsuri de verificare, înlăturare a unui astfel de comportament, dimpotrivă, în mod public a apreciat activitatea desfășurată de către procurorul menționat, contrar atribuțiilor și obligațiilor sale manageriale, deontologice, legale.

18) Lipsa de măsuri în cazuri grave constatate de instanțele de judecată - falsificarea transcrierii unor convorbiri telefonice

Acest comportament deosebit de grav este constatat chiar și de către instanțele de judecată. Astfel, de exemplu, în Dosarul 3441/1/2016 – Încheierea numărul 18 a Înaltei Curți de Casație și Justiție din Ianuarie 2017 ca urmare a plângerii formulate de petenții Sturza Paltin Gheorghe și Zaharia Gabriela Rodica împotriva Ordonanței de clasare a PICCJ se constată "În ceea ce privește amploarea sau cantitatea erorilor incluse în transcrierile certificate, Judecătorul constata ca în procesele verbale sunt multiple erori, petenții invocând aproximativ 1000 în 19 procese verbale"; "... Sintagma 'spaga a doua' nu numai ca are legătură cu obiectul material al infracțiunilor imputate petenților, dar are și

MINISTERUL JUSTIȚIEI

amplitudinea de a constitui un probatoriu direct, util și eficient în raport cu acuzația, elemente ce lipsesc în situația sintagmei 'faza a doua'".

19) Tergiversarea soluționării cauzelor, cu consecința prescrierii răspunderii penale - exemplu - *cazul Microsoft*.

20) Lipsa de reacție în verificarea activității profesionale și conduitei unor procurori

Recent, după alte dezbateri aprinse referitoare la situația DNA Ploiești, Laura Codruța Kovesi a convocat o conferință de presă în care a acuzat „un festival al inculpaților”, practic neasumând instituțional o reacție de verificare a celor sesizate.

Potrivit comunicatului de presă al Inspecției judiciare din 12 februarie 2018 (anexa 10), Inspecția Judiciară s-a sesizat din oficiu ca urmare a apariției în mass media a unor informații privind activitatea profesională și conduita unor procurori de la Direcția Națională Anticorupție - Serviciul Teritorial Ploiești. În prezent, o echipă de inspectori judiciari de la Direcția de inspecție judiciară pentru procurori efectuează verificări prealabile, în conformitate cu dispozițiile art. 45 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, pentru a se stabili dacă există indicii în legătură cu săvârșirea unor abateri disciplinare. Așteptăm rezultatele verificărilor, însă în privința comportamentului șefei DNA, de neasumare a rolului său instituțional, a reacției mai degrabă politicianiste, lipsite de o minimă deontologie profesională, ne putem pronunța.

III. Concluzie

Potrivit art.1 din Constituție, România este stat de drept. În România s-a dezvoltat atât componenta de prevenire cât și cea de combatere a corupției. Buna activitate a DNA din acest ultim punct de vedere este consemnată în documente interne și internaționale. Standardul luptei anticorupție nu trebuie și nu poate însă să acopere și să protejeze

MINISTERUL JUSTIȚIEI

comportamente neconstituționale, nelegale, defăimătoare la adresa României, a conducătorilor instituțiilor publice cu competențe în privința combaterii corupției.

Altfel spus, nu trebuie perpetuată aceeași eroare consemnată în Avizul Comisiei de la Veneția adoptat de la cea de-a 93-a Sesiune Plenară/Veneția, 14—15 decembrie 2012, potrivit căreia ”73. În România culturile politice și constituționale trebuie dezvoltate. Demnitarii nu urmăresc întotdeauna interesele statului ca un întreg. În primul rând, a existat o lipsă de respect față de instituții. Instituțiile nu sunt privite separat de persoanele care le conduc.”

DNA trebuie să continue să funcționeze în mod legal. DNA nu se identifică cu procurorul șef al acesteia, ale cărei acțiuni, în cursul ultimului an, au demonstrat că pot pune în pericol chiar instituția pe care o conduce, prin excesul de autoritate, comportamentul discreționar, sfidarea autorității Parlamentului, a rolului și competențelor Guvernului, contestarea deciziilor Curții Constituționale și a autorității acesteia. ”Numai respectul reciproc poate duce la stabilirea unor practici mutual acceptate, care sunt în conformitate cu patrimoniul constituțional european și care permit unei țări să evite și să depășească crizele cu seninătate”, a reținut Comisia de la Veneția. Or, conduita procurorului șef DNA a fost și este creatoarea unei crize fără precedent în istoria recentă a acestei țări, care a făcut din România, în mod fals, ținta unor îngrijorări, acte, fapte, declarații, reacții instituționale, la nivel național, european, internațional, cu efecte în plan economic și social.

Procurorul șef DNA s-a folosit de buna-credință a reprezentanților forurilor internaționale, a cetățenilor acestei țări, răspândind în spațiul public informații fără niciun suport real, legal, constituțional. Și-a creat o imagine de erou al luptei anticorupție pe acest fundament al bunei-credințe, și al lipsei de informare. Această situație nu poate continua întrucât vorbim, deja, de interesele naționale și protejarea acestora, iar orice autoritate publică ce o va tolera în continuare, își va asuma acțiunile desfășurate în detrimentul interesului național.

Ca orice alt procuror, și procurorul șef trebuie să rămână în matca lui constituțională, să își exercite prerogativele funcției cu bună-credință, cunoscând și respectând legea, cunoscând și respectând Constituția.

Atât prevenirea cât și combaterea corupției trebuie să continue, însă în conformitate cu statul de drept. Statul de drept este statul în care acțiunea fiecărei autorități publice este reglementată prin lege, și se supune legii, în spiritul valorilor democratice și al respectării drepturilor omului.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Nimeni nu este mai presus de lege.

Lucrurile bune nu le justifică pe cele rele.

Trebuie să dezvoltăm ceea ce este bun și să eliminăm ceea ce este rău.

Potrivit Comisiei de la Veneția ”un exercițiu al puterii care conduce la abuzuri, iraționale sau nerezonabile, deciziile opresive încalcă statul de drept. Este contrară statului de drept exercitarea discreționară a puterii”.

Toate elementele prezentate susțin cu prisosință că procurorul șef DNA, Laura Codruța Kovesi, prin toate faptele aici reținute, și-a exercitat și își exercită în mod discreționar funcția, deturnând activitatea de combatere a corupției și instituția DNA de la rolul său constituțional și legal.

Pentru aceste acte și fapte, de netolerat într-un stat de drept, în temeiul prevederilor art.54 alin.(4) coroborat cu art. 51 alin.(2) lit. b) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, declanșez procedura de revocarea din funcție a procurorului șef DNA, Laura Codruța Kovesi.

Prezentul raport, însoțit de propunerea de revocare a procurorului șef DNA vor fi transmise către secția de procurori a CSM, precum și președintelui României, pentru a decide, potrivit competențelor legale.

Ministrul Justiției
Prof.univ.dr. Tudorel TOADER

